

12. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
13. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження : наук.-метод. посіб. / С. А. Фаренік. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 238 с.
14. Філософія права : навч. посіб / за заг. ред. М. В. Костецького, Б. Ф. Чміля. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 336 с.
15. Юридична енциклопедія : в 6 т. / [редкол. Ю. С. Шемшученко та ін.]. – К. : “Укр. енцикл.”, 2001. – Т. 3. – 2001. – 789 с.

Кархут О. Я. Методологические засады исследования механизма правового регулирования общественных отношений в сфере образования.

В статье раскрыто значение и необходимость применения различных подходов, принципов и методов научного познания при исследовании механизма правового регулирования общественных отношений в сфере образования с целью обеспечения достоверности, объективности и всесторонности освещения проблемы.

Ключевые слова: методология юридической науки, принципы научного познания, методы и приемы исследования, механизм правового регулирования общественных отношений, сфера образования.

Karhut O. Methodological studies of the mechanism of legal regulation of social relations in education.

The article revealed the importance and necessity of using different approaches, principles and methods of scientific knowledge in the investigation of the mechanism of legal regulation of social relations in education in order to ensure the accuracy, objectivity and comprehensiveness of coverage problems.

Keywords: methodology of jurisprudence, the principles of scientific knowledge, methods and techniques of research, the mechanism of legal regulation of social relations, the sphere of education.

**Лопушанський А. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

СТАН ЗАКОНОТВОРЧОСТІ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У статті проаналізовано стан законотворчої діяльності в Україні, визначено ключові проблемні сфери, які його характеризують.

Ключові слова: законотворча діяльність, законодавство, законодавча політика.

Від якості законодавчої бази залежить добробут і рівень життя громадян, захист прав та свобод людини і громадянина, стан законності та правопорядку в суспільстві та державі. Проте ефективні закони неможливі без належно організованого законотворчого процесу, дотримання всіма суб'єктами законотворчої діяльності адресованих їм норм, використання науково-обґрунтованого підходу до розробки законопроектів з урахуванням соціально-економічних прогнозів, закріплення чітких вимог до законопроектів, планування та прогнозування законотворчої діяльності, зрештою ефективного державного регулювання законотворчості в Україні.

З проголошенням України суверенною, незалежною, демократичною,

соціальною, правовою державою (стаття 1 Конституції України) [7] постало завдання сформувавши національну систему законодавства, яка, за висловом І. Кураса, “здатна ефективно регулювати соціальні процеси, спрямовувати їх у напрямі прогресу, досягнення нашим суспільством рівня загальноєвропейських високих стандартів життєдіяльності сучасної цивілізації, забезпечення всьому народові і кожній людині гідних умов існування на засадах якнайповнішої реалізації їх творчого потенціалу і благородних, гуманістичних прагнень” [1, с. 18].

Як відзначив В. Литвин, з прийняттям Основного Закону України чітко визначилися два напрями його вдосконалення.

Перший – це розробка законів, необхідність прийняття яких безпосередньо впливає із змісту Основного Закону. Йдеться про принципово нові для правової системи України законодавчі акти, спрямовані на врегулювання прав людини та громадянина, забезпечення основ функціонування держави та суспільства, діяльності політичних партій тощо.

Другий напрям – це своєчасне внесення змін до чинних законів з метою їх узгодження з конституційними положеннями та нормами [2, с. 15].

С. Станік виділила ще й третій пріоритетний напрям розвитку законодавства – адаптація чинного законодавства до норм європейського, міжнародного права [3, с. 3].

Маємо констатувати, що реалізація першого напрямку триває. Прийняті Закони України: “Про Кабінет Міністрів України”, “Про Регламент Верховної Ради України”, “Про центральні органи виконавчої влади”, розроблено та внесено до Верховної Ради України проекти законів: “Про закони і законодавчу діяльність”, “Про нормативно-правові акти” тощо. Крім того, досі триває робота щодо узгодження приписів чинного законодавства України до конституційних норм.

Якщо мета регулювання державою законотворчої діяльності полягає у створенні такого механізму законотворчої діяльності, продуктом якої є ефективні закони, необхідні для суспільства та держави, то метою законотворчої діяльності є вдосконалення чинного законодавства. Проте, для визначення пріоритетних напрямів удосконалення правового регулювання законотворчості в Україні необхідно з’ясувати сучасний її стан: здобутки та прорахунки держави на шляху формування такого механізму законотворення.

Слід виокремити наступні ключові проблемні сфери, які характеризують сучасний стан законотворчості в Україні:

1. Відсутність належної державної політики у сфері законотворчості, за якої суспільні інтереси превалювали б над індивідуальними інтересами окремих політиків, а прийняття нових законів залежало б виключно від суспільної необхідності врегулювати ті чи інші відносини, призводить до хаотичного розвитку системи законодавства. Зокрема, проблеми, які об’єктивно існують у різних сферах суспільних відносин, замість того, щоб вирішувати шляхом внесення змін та доповнень до відповідних законів України з одночасним посиленням державного контролю за їх виконанням, намагаються розв’язати через прийняття нових законодавчих актів. Такі акти лише розширяють обсяг системи законодавства, проте досить сумнівним є чи сприятимуть вони досягненню поставлених завдань.

Проте М. Оніщук дещо під іншим кутом зору бачить зазначену проблему. На

його думку, про певні недоліки вітчизняного законодавства свідчить структура поточного законотворення, в якому внесення змін до законів, на жаль, суттєво превалює над прийняттям нових законодавчих (особливо – кодифікованих) актів. Це говорить про те, що деякі закони первісно приймаються з певними вадами [4, с. 47].

А. Ришелюк обґрунтовано вважає, що пріоритети розвитку законодавства, безумовно, залежать від того, на якому етапі знаходиться національне законодавство. Зокрема, в періоди глобальної реконструкції величезні прогалини у законодавстві вимагають якнайскорішого заповнення. Тому в такі періоди, можливо, й справді важливо приймати якомога більше необхідних законодавчих актів в одиницю часу, а питання про якість закону, про юридичну досконалість його норм нерідко відходить на другий план. Проте необхідність забезпечити належну якість закону не знімається з порядку денного.

Закінчення періоду руйнування старої та побудови основ нової державної та правової системи з точки зору права означає закінчення періоду екстенсивної законотворчості.

Тепер набагато більш значимим стає питання про якість наявних законів, зокрема, про правильність закріплених у них нормативних юридичних приписів, про їх повноту, чіткість, ясність, узгодженість між собою.

Але якщо законодавцю вже в перші роки після прийняття якого-небудь закону пропонують вносити в нього чисельні зміни, і ці пропозиції приймаються, то це свідчить про низьку юридичну якість такого закону, адже якщо він ґрунтовно підготовлений і прийнятий, то не повинно виникати потреби в його негайному корегуванні. У випадках, коли часті зміни діючого закону стають звичайним явищем протягом кількох років, слід визнати, що і “корегувальна” законодавча робота також здійснюється на невисокому професійному рівні, адже розумним методом роботи з удосконалення змісту діючих законів є не багаторазове “смикання” одного й того ж первинного закону, а комплексний аналіз його недоліків і внесення всіх необхідних змін за один, а не за п’ять, сім чи десять разів.

Прийняття багаточисельних законів про внесення змін суттєво збільшує загальну, “валову” кількість прийнятих парламентом законів. З цього слідує висновок: велика кількість законів, прийнятих парламентом за рік або протягом скликання, зовсім не свідчить про високу якість таких законів [5, с. 5-6].

Незважаючи на те, що подібна оцінка законодавчої бази була дана в період роботи Верховної Ради України IV скликання, наведені тези залишаються актуальними для парламенту нинішнього VI скликання.

2. Актуальною залишається сфера взаємодії законодавчої політики та законодавчої техніки.

Автор погоджується з думкою В. Риндюк, яка вважає, що народні депутати мають вирішувати питання з точки зору законодавчої політики, а юристи-професіонали за допомогою кодифікаційної та законодавчої техніки повинні реалізувати думку законодавця техніко-юридично, юридично грамотно та адекватно задумові втілити ідею законодавця у конкретних положеннях законодавчого акта. Законодавча політика має давати відповіді на питання: які відносини потребують регулювання і якого саме? А законодавча техніка має знайти спосіб як це зробити

техніко-юридично, за допомогою засобів, що містяться в її арсеналі [6, с. 181].

3. Погорелова визначає, що підготовка законів – це вид юридичної діяльності, що здійснюється уповноваженими суб'єктами, які володіють відповідними спеціальними та практичними знаннями. Головним завданням укладача проекту повинно стати перенесення наукової концепції у площину єдиної системи нормативних правил. Між тим, законодавець повинен діяти так, щоб законопроект відповідав іншим законодавчим текстам, був доступним для розуміння, легким у застосуванні [7, с. 10].

Проте відсутність базової юридичної освіти (тим паче спеціалізованої з нормотворчої (законотворчої) діяльності) у переважній більшості розробників законопроектів призводить до багатьох помилок, які зустрічаються не лише у законопроектах, але й у вже діючих законах. Так досить часто у законопроектах зустрічаються положення, яким властивий ненормативний характер, що не узгоджується з природою закону як нормативно-правового акту, котрий покликаний врегулювати найважливіші суспільні відносини шляхом встановлення конкретних прав і обов'язків їх учасників.

Непоодинокі випадки, коли в законопроектах плутають ті чи інші юридичні поняття, а підчас і свідомо здійснюють їх підміну.

Істотним зауваженням є те, що розробники проектів часто наділяють вищі органи держави, характерною особливістю яких є те, що їх повноваження визначаються виключно Конституцією України і не можуть бути розширені або звужені на законодавчому рівні (Верховну Раду України та Президента України), не передбаченими Основним Законом України повноваженнями.

Слід пам'ятати, що недоліки кожного конкретного законопроекту згодом можуть стати додатковою проблемою, а не способом розв'язання завдань, задля вирішення яких було прийнято законопроект.

Зазначене є результатом не лише невисокого рівня загальної та правової культури й свідомості суб'єктів законотворчості, але й наслідком відсутності цілеспрямованої та ефективної державної політики з їх підвищення, а також удосконалення професійної підготовки фахівців із законотворення.

3. Незважаючи на чітко сформульовану позицію Конституційного Суду України щодо питання визначення предмету законодавчого регулювання, який у п. 2 мотивувальної частини свого рішення № 2-рп/99 від 2 березня 1999 року зазначив, що законами України можуть регулюватися питання, “вирішення яких відповідно до Конституції України не належить до повноважень інших органів державної влади або органів місцевого самоврядування” [8], до сьогодні суб'єкти права законодавчої ініціативи інколи свідомо нею нехтують.

Проілюструвати дану проблему можна таким прикладом. З метою реалізації статей 19, 92, 106 Конституції України зареєстрованим у Верховній Раді України законопроектом (№ 3215 від 24.09.2008 р.) пропонувалося законодавчо врегулювати діяльність допоміжних, консультативних, дорадчих та інших органів і служб, що забезпечують діяльність Президента України [9].

Здійснивши експертизу, Головне науково-експертне управління у своєму висновку відзначило, що відповідно до п. 28 ч. 1 статті 106 Конституції України створення у межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України,

консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб, що забезпечують здійснення повноважень Президента України, віднесено до виключної компетенції Глави держави. Оскільки створення таких органів і служб Конституцією віднесено до повноважень Президента України, то очевидно, що і положення про ці органи та служби повинні затверджуватися відповідними актами Президента України. Регулювання питань організації, комплектування, підпорядкування, обсягу повноважень цих органів та служб законом не відповідає конституційним положенням. Таким чином, відповідно до вимог Конституції України питання, які пропонується врегулювати у даному законопроекті, є предметом правового регулювання актів Президента України, а не закону [10].

Зауважимо, що зазначена проблема характерна не лише для нашої національної правової системи. Зокрема, російський дослідник Ю. Тихомиров зауважує, що якщо зараз у парламенту, уряду і Президента Російської Федерації налічується майже 450 законопроектів, то лише третина або чверть з них належать до предмета власне законодавчого регулювання. Якщо раніше у сфері регуляції закон використовували мало, то зараз є прагнення до тотального, суцільного законодавчого регулювання. З будь-якого приводу вважається необхідним мати закон [11, с. 19-20].

З іншого боку, наявна негативна тенденція невиправдано стрімкого зростання кількості відомчих нормативних актів, що суперечить принципу поділу державної влади. Акти уряду та Глави держави захоплюють сферу законодавчого регулювання, “продовжуючи” чи “корегуючи” закони, що не відповідає загальновизнаному у теорії права принципу, за яким закони мають вищу юридичну силу порівняно з підзаконними нормативно-правовими актами.

4. Важливим напрямом, стан якого не можна вважати задовільним на сьогоднішній день, є діяльність парламенту зі систематизації законодавства, зокрема проведення кодифікаційних робіт.

Кодифікація є одним із основних шляхів удосконалення українського законодавства, а кодекс – це великий систематизований законодавчий акт, що регулює відносини, які складають предмет певної галузі права чи значної її частини, і підлягає безпосередньому застосуванню. Він є оптимальним варіантом узагальнення і систематизації законодавства за певним напрямом, дієвим засобом ліквідації множинності актів з одного і того ж питання [12, с. 413].

Як відзначається у науковій праці англійських авторів Джеймса Холланда та Джуліан Веб “Вивчення юридичних правил”, багато науковців вважає, що основна мета кодифікування – це очищення закону від двозначності у формулюванні юридичних правил... Але це тягне за собою іншу проблему для законодавця: необхідність вибору одного формулювання правила над іншим [13, с. 122-123].

Проблемами у кодифікаційній діяльності парламенту є неналежний рівень наукового осмислення, відсутність послідовності у проведенні кодифікації національного законодавства. Якоїсь цільної концепції здійснення першої національної кодифікації дотепер не існує. Зокрема, не вироблено загальних методологічних підходів щодо її проведення, не визначено її часових меж, предмета, структури. Все це й зумовлює такий стан, коли у сфері законотворення Верховна Рада України змушена просуватися виключно емпіричним шляхом – залежно від того, чи

підготовлені ті чи інші законопроекти до розгляду [4, с. 49].

О. Ющиком висловлюється думка, що у питанні ініціювання нових кодексів чи прийняття нової редакції чинних кодексів доцільно було б обмежити коло суб'єктів права законодавчої ініціативи, оскільки мова йде про упорядкування чинного законодавства, а не про запровадження нових правил регулювання суспільних відносин. Зокрема, таким правом доцільно було б наділити лише Кабінет Міністрів України та, наприклад, не менш як 20 народних депутатів України (профільний комітет Верховної Ради) [6, с. 122].

На наше переконання, така пропозиція є суттєвим обмеженням конституційно-правового статусу інших суб'єктів права законодавчої ініціативи – Президента України, Національного банку України та кожного окремого народного депутата України, який має право подавати законопроекти (базові та про внесення змін до чинних законів) як індивідуально, так і у співавторстві з іншими народними депутатами.

Для кодифікації чинного законодавства важливо визначити характер необхідності її проведення, оцінити реальний стан існуючого законодавства та використати весь арсенал юридичної техніки, що стосується такої юридичної діяльності, якою є систематизація законодавства. З цієї точки зору прийняття будь-якого кодексу (крім Кримінального та процесуальних кодексів) повинно розглядатися, на думку О. Ющика, лише як перший крок на шляху систематизації відповідного законодавства. При цьому саме кодекс є, як правило, найбільш оптимальною формою упорядкування основоположного нормативно-правового матеріалу у відповідній сфері законодавства.

Разом з тим, будь-який кодекс, складаючи основу відповідного законодавства, має відігравати роль методологічного акта в систематизації вказаної законодавчої сфери, навколо якого організується вся сукупність існуючих нормативно-правових актів цієї сфери; з іншого боку, він стає орієнтиром для формування програми законодавчих робіт у даній сфері законодавства. Таким чином, з прийняттям нового кодексу виникають організаційно-методичні передумови для упорядкування хаотичного законодавчого процесу в частині правового забезпечення розвитку законодавства України [6, с. 122-123].

Разом з тим, останні тенденції розвитку цієї сфери юридичної діяльності свідчать про те, що непоодинокими стали спроби під назвою “кодекс” подати нормативно-правовий акт, який за своїм змістом більше нагадує звичайний закон, і лише за формою та обсягом – кодекс. У якості такого прикладу наведемо Адміністративно-процедурний кодекс, проект якого було внесено Кабінетом Міністрів України (реєстр. № 2789 від 18.07.2008 р.).

У своєму висновку Головне науково-експертне управління, проаналізувавши його положення, дійшло висновку, що коло відносин, які охоплюються предметом регулювання поданого проекту та підпадають під сферу його дії, є надзвичайно широким і різноплановим (видача дозволів, реєстрація суб'єктів, легалізація актів, призначення пенсій, субсидій, вирішення інших нагальних питань повсякденного життя громадян тощо) у зв'язку з чим ці відносини регулюються численними правовими нормами, які містяться у багатьох нормативно-правових актах. Не викликає

сумнівів, що це суттєво утруднює ґрунтовне та детальне врегулювання всіх адміністративних процедур, однак проект не виконує завдання уніфікації і зведення в один нормативно-правовий акт усіх цих розрізнених положень.

Поданий проект може претендувати на назву “кодекс” лише за деякими формальними ознаками. Проте очевидно, що він не є результатом узагальнення та систематизації діючих нормативно-правових актів у галузі адміністративного права і не є кодексом за змістом. Згідно з ч.ч. 2 та 3 ст. 4 проекту “для окремих видів адміністративних справ законом встановлюються особливості провадження з визначенням переліку документів, необхідних для розгляду справи, строків її розгляду, розмірів адміністративного збору, якщо такий стягується. Особливості, встановлені згідно з частиною другою цієї статті, не повинні суперечити принципам та правилам адміністративної процедури, встановленим цим Кодексом”. Постає питання: навіщо потрібен Кодекс, якщо безліч адміністративних процедур, наприклад, порядок ліцензування певних видів господарської діяльності, порядок державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та багато інших видів адміністративних проваджень будуть досить вичерпно регламентуватись відповідними законами і після прийняття даного “кодексу”? [13].

Не можна не звернути увагу й на те, що внаслідок уніфікації та упорядкування нормативного масиву, що піддається кодифікації, загальна кількість правових норм, які діють у відповідній галузі, повинна зменшуватись. У той же час при аналізі, наприклад, проекту Виборчого кодексу України спостерігається протилежна тенденція. Якщо чинні виборчі закони (“Про вибори Президента України”, “Про вибори народних депутатів України”, “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів”), а також Закони України “Про Центральну виборчу комісію”, “Про Державний реєстр виборців” разом нараховують 382 статті, то внаслідок їх кодифікації пропонується Кодекс, що налічує аж 584 статті [14].

5. Виокремлені нами проблеми є наслідком відсутності Загальнодержавної програми прогнозування та планування законотворчої діяльності, що спричиняє відсутність будь-якого заздалегідь сформованого плану роботи всіх суб’єктів законотворчої діяльності.

Не можна не погодитися із думкою С. Науменко, згідно якої суттєвий вплив на законотворчу діяльність має планування як законопроектних, так і законодавчих робіт [15].

Проблема в тому, що планування законотворчого процесу поки що не стало визначальною рисою Верховної Ради України. Таке становище певною мірою є природним, оскільки суб’єкти законодавчої ініціативи вправі у будь-який час вносити запропоновані ними законопроекти, які підлягають розгляду парламентом.

М. Оніщук, будучи головою Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, зазначав, що попри наявність певного плану роботи, він все-таки формується, головним чином, як певна реакція на законодавчі пропозиції народних депутатів та інших суб’єктів законодавчої ініціативи.

Комітетом вживаються певні заходи з метою ширшого залучення громадськості до обговорення законопроектів. Треба сказати, що законотворчий процес не оминає

громадськість, зокрема, фахівців відповідних галузей. Адже відомо, що той чи інший законопроект, коли він народжується у надрах галузевого міністерства, або ж проект закону, розроблений народними депутатами, як правило, опрацьовується групою фахівців-експертів, до яких залучаються і науковці, і практики. Через це можна стверджувати, що законотворчий процес саме і починається зі з'ясування думки громадськості та вчених.

Крім того, є практика, що парламентський Комітет з питань правової політики за необхідності звертається до фахівців для підготовки і надання висновку щодо законопроектів, які вносяться на розгляд Верховної Ради України. Нерідко фахівців права – вчених, практиків запрошують на засідання Комітету при обговоренні важливих законопроектів [4, с. 48-49].

6. Надзвичайно важливою проблемою залишається пошук балансу між співвідношенням якісного та кількісного показників в процесі законотворчої діяльності.

А. Ришелюк, досліджуючи дане питання, посилається на статистичні дані, отримані з офіційного веб-сайту Верховної Ради України, та зазначає, що з кожним роком кількість законопроектів, які вносяться до законодавчого органу України зростає, в результаті чого процедура розгляду все більше спрощується, прийняття багатьох законів у залі парламенту стало зводитися до простого натиснення кнопок. Відношення до закону стає усе більш легковажним, а підготовка проектів до розгляду – менш прискіпливою. Говорячи про роботу Верховної Ради України IV скликання, до кінця скликання депутати та керівники парламенту, здається, взагалі забули про положення Регламенту, згідно з якими законопроект зазвичай розглядається у трьох читаннях.

Отже, стає очевидним, що велика кількість законів, які приймаються парламентом, принаймні на сьогоднішній день свідчить про невисоку якість чинних законів. І якщо скоро прийняття чисельних безсистемних змін не привело до серйозного покращення змісту законів, то в подальшому при збереженні цієї тенденції навряд чи варто очікувати позитивного результату. Крім того, не секрет, що часті перманентні зміни закону не сприяють його правильному застосуванню і створюють додаткові проблеми та труднощі для тих, на кого покладений обов'язок дотримуватися, виконувати чи застосовувати цей закон. Тому немає жодних підстав говорити про ефективну законотворчу роботу парламенту або окремих депутатів на підставі “валових” кількісних показників такої роботи [5, с. 5-6].

Істотним чинником, що негативно впливає на якість законодавства, є домінування політичної доцільності швидкого ухвалення законів над об'єктивно необхідним дотриманням законодавчих процедур. Надзвичайно показовим з цього погляду є розгляд і прийняття Закону України “Про внесення змін до Конституції України” від 8 грудня 2004 р. № 2222-IV, здійснені Верховною Радою України з порушенням вимог статті 159 Конституції України, що полягало в так званому “пакетному” голосуванні за звичайний закон.

Отже, вищезазначені проблеми є лише частиною проблем у сфері законотворчості в Україні, які характеризують її сучасний стан і впливають на тенденції її подальшого розвитку.

Переконані, що з'ясувати сучасний стан законотворчої діяльності в Україні можливо лише шляхом комплексного аналізу законотворчості, а не лише стану національного законодавства (що було б дуже вузьким та спрощеним підходом до вирішення поставленого перед автором завдання).

Отже, підсумовуючи викладене у цьому параграфі, слід виокремити найвагоміші проблеми, які характеризують сучасний стан законотворчої діяльності в Україні та вказують на тенденції її розвитку:

– відсутність належної державної політики у сфері законотворчості, за якої суспільні інтереси превалювали б над індивідуальними інтересами окремих політиків, а прийняття нових законів залежало б виключно від суспільної необхідності врегулювати ті чи інші відносини, призводить до хаотичного розвитку системи законодавства;

– відсутність базової юридичної освіти (особливо спеціалізованої з нормотворчої (законотворчої) діяльності) у переважній більшості розробників законопроектів призводить до багатьох помилок (як концептуального характеру, так і техніко-юридичного), які зустрічаються не лише у законопроектах, але й діючих законах;

– непоодинокі випадки свідомого нехтування суб'єктами права законодавчої ініціативи питанням визначення предмету законодавчого регулювання (стаття 92 Конституції України);

– незадовільний стан діяльності парламенту з систематизації законодавства, зокрема проведення кодифікаційних робіт, що обумовлено неналежним рівнем наукового осмислення, відсутністю послідовності у проведенні кодифікації національного законодавства;

– відсутність загальнодержавної програми прогнозування та планування законотворчої діяльності, що спричиняє відсутність будь-якого заздалегідь сформованого плану роботи всіх суб'єктів законотворчої діяльності;

– проблема співвідношення якісного та кількісного показників в процесі законотворчої діяльності в Україні.

Використані джерела:

1. *Курас І. Ф.* Роль соціогуманітарних наук у законотворчому процесі України [Текст] / І. Ф. Курас. // Спільна сесія Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, Академії правових наук України та Інституту законодавства Верховної Ради України з питань розвитку правової системи та наукового забезпечення законотворчого процесу. – К. : Парламентське вид-во, 2005. – 175 с.
2. *Литвин В. М.* Тільки невинні оптимісти можуть стверджувати, що ми вже переступили поріг загального благоденства і демократії [Текст] / В. М. Литвин // Спільна сесія Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, Академії правових наук України та Інституту законодавства Верховної Ради України з питань розвитку правової системи та наукового забезпечення законотворчого процесу. – К. : Парламентське вид-во, 2005. – 175 с.
3. *Станік С. Р.* Оптимізація нормотворчої діяльності як правового засобу утвердження прав і свобод людини [Текст] / С. Р. Станік // Право України. – 1999. – № 5. – С. 3.
4. *Оніщук М. В.* До проблеми вдосконалення використання науково-правового потенціалу в діяльності парламентських комітетів Спільна сесія Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України, Академії правових наук України та Інституту законодавства Верховної Ради України з питань розвитку правової системи та наукового забезпечення законотворчого процесу [Текст] / М. В. Оніщук. – К. : Парламентське вид-во, 2005. – 175 с.

5. Ришелюк А. О первоочередных задачах национального законотворчества [Текст] / А. Ришелюк // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 7 (127). – С. 3-9.
6. Кодифікація законодавства України: теорія, методологія, техніка [Текст] / Ю. С. Шемшученко, О. І. Ющик, Л. М. Горбунова [та ін.] ; за заг. ред. О. І. Ющика. – К. : Парламентське вид-во, 2007. – 208 с.
7. Погорелова З. О. Законодавчий процес в Україні: проблеми теорії і практики [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / З. О. Погорелова. – К., 2004. – 19 с.
8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України “Про тимчасову заборону підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги громадського транспорту, що надаються громадянам України” (справа про комунальні послуги) [Текст]: рішення Конституційного Суду України від 02 бер. 1999 р. № 2-рп/99 // Офіційний вісник України. –1999. – № 10. – Ст. 61.
9. Проект Закону про канцелярію Президента України, консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи та служби, що забезпечують здійснення повноважень Президентом України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до проекту : http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=33436.
10. Какими быть законам XXI века? По материалам научно-теоретической конференции, посвященной 75-летию ИЖиСП // Журнал российского права. – 2001. – № 3. – С. 19-20.
11. Теорія держави і права: академічний курс : підручник / О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський [та ін.] ; за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 685 с.
12. *James A Holland, Julian S Webb. Learning Legal Rules: A Students' Guide to Legal Method and Reasoning.* – 5th ed. – Oxford : Oxford University Press, 2003. – 547 p.
13. Проект Адміністративно-процедурного кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=33073/.
14. Проект Виборчого кодексу України від 23.03.2010 р. реєстр. № 4234-1 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=35014.
15. Науменко С. Законотворча діяльність в Україні: поняття та принципи [Електронний ресурс] – Режим доступу до статті: http://core.naumenko.com.ua/naumenko.com.ua/e-index.php?idPage_=31.

Лопушанский А. А. Состояние законодательной деятельности в Украине: теоретико-правовой анализ.

В статье анализируется состояние законотворческой деятельности в Украине, определяются ключевые проблемные сферы, которые его характеризуют.

Ключевые слова: законотворческая деятельность, законодательство, законотворческая политика.

A. Lopushanskiy. The consisting of legislative activity in Ukraine: legal theoretical analysis.

In the article the consisting of legislative activity in Ukraine is analysed, key-problems of this sphere are determined.

Keywords: legislative activity, legislation, legislative policy.